

วิชา หุ่นส่วน

การบรรยายภาคคำ ครั้งที่ ๖-๗

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑

ดร.พรภัทร์ ตันติกุลานันท์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

หัวข้อที่ ๑ ลักษณะของห้างหุ้นส่วนจำกัด

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด

หัวข้อที่ ๓ หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

หัวข้อที่ ๔ หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด

หัวข้อที่ ๑ ลักษณะของห้างหุ้นส่วนจำกัด

“มาตรา ๑๐๗๗ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนสองจำพวก ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งมี**จำกัดความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงทุนในห้างหุ้นส่วนนั้น**จำพวกหนึ่ง
และ

(๒) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งต้อง**รับผิดร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัด**จำนวนอีกจำพวกหนึ่ง”

ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีผู้เป็นหุ้นส่วน ๒ จำพวก

หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

รับผิดในหนี้ของห้างโดยไม่จำกัด
มาตรา ๑๐๗๐ และ ๑๐๗๑

หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด

รับผิดในหนี้ของห้างโดยจำกัด
เพียงเท่าส่วนที่ตนรับจะลงหุ้น
หากชำระค่าหุ้นครบแล้ว ไม่ต้องรับผิดอีก

การแบ่งกำไร จะแบ่งกันตามสัดส่วนการลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วน
แต่ในความรับผิดในหนี้ จะต้องพิจารณาเสียก่อนว่าเป็นหุ้นส่วนจำพวกใด

ตัวอย่าง

ก ข ค จัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด ลงหุ้นคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ทุกคนชำระค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว

เมื่อห้างเลิกกัน มีการชำระบัญชี พบว่า มีทรัพย์สิน ๕๐,๐๐๐ บาท หนี้สิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หลังจากชำระหนี้แล้ว เหลือหนี้ค้างชำระ ๕๐,๐๐๐ บาท

เจ้าหนี้สามารถเรียกให้ ก และ ข ชำระหนี้ได้ แต่เรียกให้ ค ชำระหนี้ไม่ได้ เพราะชำระค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด

การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องจดทะเบียนเสมอ ตามมาตรา ๑๐๗๘ “อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านบังคับว่าต้องจดทะเบียน ...

(๒) ข้อแถลงความเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และวัตถุประสงค์...

(๔) ชื่อ ... ของผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด และจำนวนเงินซึ่งเขาเหล่านั้นได้ลงหุ้นด้วยในห้างหุ้นส่วน

(๕) ชื่อ ... ของผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดไม่จำกัดความรับผิด

(๖) ชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ

(๗) ถ้ามีข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการอันจะผูกพันห้างหุ้นส่วนนั้นประการใดให้ลงไว้ด้วย ...”

- ห้างฯ เป็นนิติบุคคลแยกจากผู้เป็นหุ้นส่วน มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตัวเองภายในขอบวัตถุประสงค์ อาจฟ้องหรือถูก ฟ้องได้ การกระทำกิจการใดๆผูกพันห้างหุ้นส่วน ไม่ผูกพันหุ้นส่วน เป็นการส่วนตัว เหมือนกรณีห้างฯสามัญจดทะเบียน ตามมาตรา ๑๐๑๕ (ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบัญญัติแห่ง ลักษณะนี้แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหาก) และมาตรา ๖๖ (นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือ วัตถุประสงค์)

- ฎ.๖๐๖๘/๒๕๕๗ พุทธินิติการณที่โจทกั จำเลยที่ ๒ และ พ.
ร่วมนกันยื่นคำร้องขอจดทะเบียนตั้งห้ำงหุ้นส่วนจำกััด ถือวำบุคคล
ตั้งกล่ำวยอมผูกพันกันตำมกฎหมายเพือทำกิจการร่วมนกันด้วยจะ
ประสงคัจะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำในฐำนะผู้เป็น
หุ้นส่วนในห้ำงหุ้นส่วนจำกััดตำม ป.พ.พ. มำตรำ ๑๐๑๒ แล้ว ต้ำง
จำกััดที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ำกันเป็นหุ้นส่วนโดยไม่จด
ทะเบียนซึ่งต้องพิจารณาด้วยว่ำการตกลงนั้นมัลักษณะเป็นสัญญา
จัดตั้งห้ำงหุ้นส่วนสำมัญไม่จดทะเบียนหรือไม่

- ก่อนจดทะเบียนจัดตั้งห้างฯ การดำเนินกิจการอยู่ในฐานะห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ตามมาตรา ๑๐๗๙ เช่นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันไม่จำกัดจำนวน แม้จะมีการตกลงกันให้บางคนเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด และการส่งมอบหุ้นสามารถทำได้แต่เพียงแสดงเจตนา แม้เป็นอสังหาริมทรัพย์

“ มาตรา ๑๐๗๙ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ถ้ายังมีได้จดทะเบียนอยู่ตราบใด ท่านให้ถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัดจำนวนจนกว่าจะได้จดทะเบียน”

- ฎ. ๙๙๒/๒๕๒๑ จำเลยที่ ๒ หุ้่นส่วนผู้จัดการห้างหุ้นส่วน
จำเลยที่ ๑ สั่งซื้อสินค้าจากโจทก์ในนามของห้างหุ้นส่วนจำเลยที่ ๑
โจทก์ส่งไปให้ตั้งแต่ห้างหุ้นส่วนจำเลยที่ ๑ ยังมีได้จดทะเบียนเป็นนิติ
บุคคล เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าการตั้งห้างหุ้นส่วนจำเลยที่ ๑ ได้
เกิดขึ้นก่อนที่จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา ๑๐๗๙ ต้องถือว่าห้างหุ้นส่วนจำเลยที่ ๑ เป็น
ห้างหุ้นส่วนสามัญอยู่จนกว่าจะได้จดทะเบียน ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วน
ทั้งหมดต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วน ดังนั้นจำเลยที่
๒ ผู้เป็นหุ้นส่วนจึงต้องรับผิดชอบในบรรดาหนี้สินของห้างหุ้นส่วนจำเลยที่
๑ อันมีอยู่ต่อโจทก์ก่อนที่จะจดทะเบียน

- เมื่อจดทะเบียนแล้ว ห้างหุ้นส่วนจำกัดก็ต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ซึ่งเกิดขึ้นก่อนจดทะเบียนด้วย

ฎ.๓๘๖/๒๕๑๙ จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ได้ร่วมกับจำเลยที่ ๒ ตั้งโรงงานแก้วขึ้นเพื่อผลิตขวดยาและเครื่องแก้วออกจำหน่ายหากำไรในระหว่างที่โรงงานแห่งนี้ยังมิได้จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด จำเลยที่ ๒ ได้ซื้อสินค้าจากโจทก์เพื่อนำไปใช้ในกิจการของโรงงานแล้วไม่ชำระราคาจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ ต้องรับผิดชอบหนี้ค่าซื้อสินค้านั้นร่วมกับจำเลยที่ ๒ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๗๙ และต่อมาเมื่อโรงงานนั้นได้จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ก็ต้องร่วมรับผิดชอบหนี้รายนี้ด้วย

- แต่สิทธิเรียกร้องต่อบุคคลภายนอกที่ทำละเมิดต่อห้างก่อน
จดทะเบียน ไม่โอนไปยังห้าง เมื่อจดทะเบียนแล้ว

ฎ.๒๕๑๐/๒๕๑๖ (ป.) ขณะเกิดเหตุละเมิด ห้างหุ้นส่วนจำกัดยังมี
มิได้จดทะเบียน ถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ โจทก์ผู้เป็นหุ้นส่วนมี
อำนาจฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบในการละเมิดต่อทรัพย์สินของห้าง และ
อำนาจฟ้องหรือสิทธิเรียกร้องของโจทก์ที่มีต่อผู้ทำละเมิดต่อทรัพย์สิน
นั้นเป็นบุคคลสิทธิ มิใช่ทรัพย์สินสิทธิที่ติดตามไปกับตัวทรัพย์สิน เมื่อ
สิทธิดังกล่าวเกิดมีขึ้นแล้ว แม้ต่อมาห้างหุ้นส่วนได้จดทะเบียนเป็น
นิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นห้าง
หุ้นส่วนนั้นก็ตาม อำนาจฟ้องหรือสิทธิเรียกร้องดังกล่าวก็ไม่โอนไป
ยังห้างหุ้นส่วนจำกัด โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องคดีนี้ได้

- ฎ.๔๑๙๓/๒๕๓๓ ผู้เป็นหุ้นส่วนนำที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินมี
โฉนดมาลงทุนเข้าหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัดซึ่งยังไม่ได้จดทะเบียนเป็น
ห้างหุ้นส่วนจำกัด จึงไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล เพียงแต่ถือว่าเป็นห้าง
หุ้นส่วนสามัญ กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตกเป็นของห้างหุ้นส่วนจำกัด
ดังกล่าวตั้งแต่เวลาที่นำมาลงหุ้นแล้ว แม้จะไม่มี การจดทะเบียนโอน
โฉนดที่ดินพิพาทนั้นก็ตาม

หัวข้อที่ ๓ หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

- สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดคล้ายหุ้นส่วนในห้างฯ นิติบุคคล ตาม มาตรา ๑๐๗๗ (๒) ซึ่งต้องรับผิดร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างฯ ไม่มีจำกัด การวินิจฉัยถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิด จึงอาศัยมาตรา ๑๐๘๐ นำบทบัญญัติห้างฯ สามัญมาใช้วินิจฉัย ความสัมพันธ์ระหว่างหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดด้วยกันเอง และระหว่างหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดกับห้างฯ ก็ใช้บทบัญญัติห้างฯ สามัญ โดยไม่ต้องขัดกับสภาพของห้างฯ

ลักษณะของหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด มี ๔ ประเด็น

๓.๑ คุณสมบัติเป็นสาระสำคัญ

๓.๒ เป็นผู้จัดการห้าง

๓.๓ ไม่มีสิทธิค้าขายแข่งกับห้าง

๓.๔ ร่วมรับผิดในหนี้ของห้างไม่จำกัดจำนวน

๓.๑ คุณสมบัติของหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดเป็นสาระสำคัญ

- **เหตุผล** เฉพาะหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดที่เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ (ข้อ ๓.๒) ต้องอาศัยความไว้น้ำใจ จึงส่งผล ๓ ประการ

(๑) ห้างเลิกกันเมื่อตาย ล้มตาย หรือไร้ความสามารถ มาตรา ๑๐๕๕ (๕) ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

(๒) โอนหุ้นให้บุคคลภายนอกโดยหุ้นส่วนอื่นทั้งหมดไม่ยินยอมไม่ได้ มาตรา ๑๐๔๐ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

(๓) แต่การโอนเฉพาะส่วนกำไรของตนให้บุคคลภายนอกไม่ทำให้เข้าเป็นหุ้นส่วน มาตรา ๑๐๔๑ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

๓.๒ เฉพาะหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดเป็นผู้จัดการห้างได้

มาตรา ๑๐๘๗ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านว่าต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดเท่านั้นเป็นผู้จัดการ

- มีสิทธิหน้าที่จัดการงานได้เหมือนหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญ
- หากบรรดาหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดตกลงแต่งตั้งหุ้นส่วน

ผู้จัดการ นำมาตรา ๑๐๓๕ มาใช้ด้วย

มาตรา ๑๐๓๕ ถ้าได้ตกลงกันไว้ว่าจะให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหลายคนจัดการห้างหุ้นส่วนไซ้ หุ้นส่วนผู้จัดการแต่ละคนจะจัดการห้างหุ้นส่วนนั้นก็ได้ แต่หุ้นส่วนผู้จัดการคนหนึ่งคนใดจะทำการอันใดซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการอีกคนหนึ่งทำทั่วกันไม่ได้

๓.๓ *หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดไม่มีสิทธิค้าขายแข่งกับห้าง*
ตามมาตรา ๑๐๖๖ ๑๐๖๗ (เหมือนหุ้นส่วนในห้างขนิติ ทุก
ประการ ซึ่งรวมถึงห้ามมิให้เข้าไปเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดใน
ห้างอื่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่
ไม่ห้ามเข้าไปเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วน
จำกัด) ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

ตัวอย่าง ห้างหุ้นส่วนจำกัดมี ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบ และ ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ ห้างขายไก่ย่าง ในเวลากลางวัน ณ เติบ่อนทีตยสภา ต่อมา ก ประกอบกิจการค้าขายไก่ย่าง ในเวลากลางวัน ณ เติบ่อนทีตยสภาเช่นเดียวกัน

ห้างมีสิทธิเรียกเอาผลกำไรที่ ก ทำมาหาได้ทั้งหมด หรือเรียกเอาค่าเสียหายที่ห้างได้รับเนื่องจากการที่ ก ค้าขายแข่งกันกับห้างหุ้นส่วนจำกัดอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ตามมาตรา ๑๐๖๗ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

อย่าลืมว่า การห้ามหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบค้าขายแข่งขัน กับห้างและการห้ามบุคคลดังกล่าวเข้าเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างอื่นนั้น มีข้อยกเว้นใน ๒ กรณีตามมาตรา ๑๐๖๖ คือ

(๑) ได้รับความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นทั้งหมด ตามมาตรา ๑๐๖๖ วรรคหนึ่ง

(๒) ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายได้รู้อยู่แล้วในเวลาเมื่อลงทะเบียนห้างหุ้นส่วนนั้นว่า ผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งได้ทำกิจการ หรือเข้าเป็นหุ้นส่วนอยู่ในห้างหุ้นส่วนอื่นอันมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และในสัญญาเข้าหุ้นส่วนที่ทำไว้ต่อกันนั้นก็ได้บังคับให้ถอนตัวออก ตามมาตรา ๑๐๖๖ วรรคสอง

๓.๔ หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบรับผิดชอบในหนี้ของห้างไม่จำกัดจำนวน

ตามมาตรา ๑๐๗๗ (๒) โดยความรับผิดชอบเหมือนหุ้นส่วนในห้าง
ฯนิติ จึงส่งผล ๓ ประการ

(๑) รับผิดชอบหลังจากห้างผิดนัดชำระหนี้ และมีสิทธิเรียกร้องให้บังคับ
เอาทรัพย์สินของห้างได้ ตามมาตรา ๑๐๗๐ ๑๐๗๑ ประกอบมาตรา
๑๐๘๐

(๒) รับผิดชอบในหนี้ของห้างที่เกิดขึ้นก่อนออกจากห้าง เป็น
ระยะเวลา ๒ ปีนับแต่ออกจากห้าง ตามมาตรา ๑๐๖๘ ประกอบมาตรา
๑๐๘๐

(๓) ผู้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดใหม่ ต้องผูกพันรับผิดชอบในหนี้ของห้างที่เกิดขึ้นก่อนตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน ตามมาตรา ๑๐๕๒ (ห้างฯไม่จดทะเบียน) ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

บทบัญญัติของห้างหุ้นส่วนสามัญอื่นๆ ตามแนวคำพิพากษาที่
นำมาใช้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ตามมาตรา ๑๐๘๐

- ลำดับ คือ พิจารณาบทบัญญัติห้างฯนิตีก่อน แล้วจึงพิจารณา
บทบัญญัติห้างฯไม่จดทะเบียน

(๑) เหตุที่ห้างต้องเลิกกันตามคำสั่งศาล มาตรา ๑๐๕๗ (๑)
ละเมิดข้อบังคับ

(๒) เหตุที่ห้างต้องเลิกกันตามคำสั่งศาล มาตรา ๑๐๕๗ (๓) ห้าง
เหลือวิสัยดำรงต่อไปได้ ฎ.๘๖๘๐/๒๕๕๑

ฎ.๘๖๘๐/๒๕๕๑

ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีผู้เป็นหุ้นส่วนสองคน คือโจทก์ซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำกัด
ความรับผิด และจำเลยเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดและเป็นหุ้นส่วน
ผู้จัดการ โจทก์กล่าวหาว่าจำเลยยกยอทรัพย์ของห้างไม่ปรองดองกัน
หากจะเปลี่ยนตัวหุ้นส่วนผู้จัดการก็ไม่มีทางทำได้ เพราะมีจำเลยคน
เดียวที่เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด จึงมีเหตุทำให้ห้างเหลือวิสัยที่จะ
ดำรงอยู่ต่อไปได้ตามมาตรา ๑๐๕๗ (๓) ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ ศาล
ย่อมพิพากษาให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดเลิกกันได้

(๓) สิทธิออกเสียงลงคะแนนถอดถอนหุ้นส่วนผู้จัดการ ต้องให้หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดออกเสียง หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดไม่มีสิทธิใช้มาตรา ๑๐๓๖ “อันหุ้นส่วนผู้จัดการนั้น จะเอาออกจากตำแหน่งได้ต่อเมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นยินยอมพร้อมกัน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น” ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเองในห้างหุ้นส่วนสามัญ ซึ่งต้องใช้บังคับระหว่างหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด

(๔) สิทธิไต่ถามการงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ตรวจสอบและคัดสมุดบัญชี เอกสารของห้างหุ้นส่วนจำกัด ตามมาตรา ๑๐๓๗ หุ้นส่วนทุกประเภทมีสิทธินี้ แต่ดู ฎ.๑๑๕๕๖/๒๕๕๗ ซึ่งวินิจฉัยว่าการใช้สิทธิของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ต้องมีเหตุสมควร

ฎ.๑๑๕๕๖/๒๕๕๗

หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดรับผิดจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะ
ลงหุ้นในห้าง และตามมาตรา ๑๐๙๐ จะประกอบกิจการค้าขายอย่างไร
เพื่อประโยชน์ของตนหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอกก็ได้ แม้ว่า
การงานเช่นนั้นจะมีสภาพเป็นอย่างเดียวกับการค้าขายของห้าง ดังนั้น
แม้หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดอาจไต่ถามการงานของห้างหุ้นส่วน
จำกัด ตรวจสอบและคัดสมุดบัญชี เอกสารของห้างหุ้นส่วนจำกัดได้ทุก
เมื่อตาม มาตรา ๑๐๓๗ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้
เงื่อนไขว่ามีเหตุสมควรหรือไม่ ซึ่งต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

ข้อสังเกต มาตรา ๑๐๕๐ (การจัดการงานที่เป็นไปในทาง
ธรรมดาการค้าขายของห้างผูกพันหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบไม่จำกัด
จำนวน) และมาตรา ๑๐๕๓ (ข้อจำกัดอำนาจไม่มีผลผูกพัน
บุคคลภายนอก) ซึ่งใช้กับห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน **ไม่นำมาใช้**
กับห้างหุ้นส่วนจำกัด (และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล) ย้อนไปดูหัวข้อ
ย่อย ๑.๒ และ ๒.๗ ครั้งที่ ๕

หัวข้อที่ ๔ หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด

ลักษณะพิเศษของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด มี ๕ ประเด็น

๔.๑ ไม่มีอำนาจจัดการงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด

๔.๒ ห้ามเอาชื่อเรียกขานระคนเป็นชื่อห้าง

๔.๓ ทุณ (หุ้น) เป็นหลักประกันการชำระหนี้

๔.๔ คุณสมบัติไม่เป็นสาระสำคัญ

๔.๕ เจ้าหนี้ของห้างจะฟ้องได้ต่อเมื่อห้างเลิกกัน

๔.๑ หุ้่นส่วนจำกัดความรับผิดชอบไม่มีอำนาจจัดการงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด

“มาตรา ๑๐๘๗ อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ท่านว่าต้องให้แต่เฉพาะผู้เป็น หุ้นส่วนจำกัด ไม่จำกัดความรับผิดชอบเท่านั้นเป็นผู้จัดการ” เหตุผล เพราะ รับผิดชอบเพียงจำกัด อาจใช้ความระมัดระวังน้อย บุคคลภายนอกอาจ เข้าใจผิดว่าเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบ

- หากสอดเข้าจัดการงาน จะต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกใน
บรรดาหนี้ของห้างโดยไม่จำกัดจำนวน หลังจากห้างผิดนัดชำระหนี้ ตาม
มาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๐๗๐

“มาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความ
รับผิดชอบใดสอดเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการงานของห้างหุ้นส่วน ท่านว่าผู้นั้น
จะต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ทั้งหลายของห้างหุ้นส่วนนั้นโดยไม่
จำกัดจำนวน”

- การ “สอด” เข้าจัดการงานตามแนวของอ.สหธน มีเงื่อนไขที่สำคัญคือการนั้นต้องผูกพันตัวห้างฯด้วย ดังนี้

(๑) การงานที่ทำต้องอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของห้างฯ **และ**

(๒) ได้ทำไปโดยผลकार แต่มีการให้สัตยาบันโดยห้างฯ ตาม

มาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง **หรือ** โดยได้รับมอบ

อำนาจจากหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการให้ทำการ

(**สังเกต** แม้จะได้รับมอบอำนาจ ก็ถือว่าเป็นการสอดเข้าจัดการงาน

เพราะขัดกับมาตรา ๑๐๘๗) หากอยู่ในขอบอำนาจ การนั้นก็ผูกพันห้าง

ฯ ตามมาตรา ๘๒๐ หากอยู่นอกขอบอำนาจ ห้างฯ **ต้อง**ให้สัตยาบัน

ตามมาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง

- กรณีที่ห้างไม่อาจให้สัตยาบันได้ เพราะกระทำนอกขอบ
วัตถุประสงค์ **หรือ** กรณีที่ห้างไม่ให้สัตยาบัน แม้อาจให้สัตยาบันได้
(กระทำในขอบวัตถุประสงค์แต่ทำไปโดยผลการ หรือกระทำนอกขอบ
อำนาจที่ได้รับมอบอำนาจ แต่ยังอยู่ในขอบวัตถุประสงค์) การนั้นย่อมไม่
ผูกพันห้าง หุ้นส่วนๆ ที่กระทำการต้องรับผิดชอบตัวตามมาตรา ๗๗
และมาตรา ๘๒๓ วรรคสอง ซึ่งไม่ใช่เรื่องของมาตรา ๑๐๘๘ วรรค
หนึ่ง

- ความรับผิดชอบของหุ้นส่วนผู้สอดเข้าจัดการงาน ครอบคลุมถึง
บรรดาหนี้ทั้งปวงของห้างที่มีต่อบุคคลภายนอกทั้งหมด ไม่จำกัดเฉพาะ
กิจการที่สอดเข้าจัดการ ส่วนระหว่างหุ้นส่วนด้วยกันเอง หรือกับ
ลูกจ้างของห้างความรับผิดชอบยังคงเป็นไปตามมาตรา ๑๐๗๗ (๑)

ตัวอย่าง ๑

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ขายไก่อ่าง มี ก ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด และเป็นผู้จัดการ ตามมาตรา ๑๐๘๗ ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด แต่ไปซื้อเนื้อไก่จากบุคคลภายนอก โดยผลการ ซึ่งอยู่ในขอบ วัตถุประสงค์ของห้าง หากห้างให้สัตยาบัน ตามมาตรา ๗๗ ประกอบ มาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง ผูกพันห้าง บุคคลภายนอกเรียกให้ห้างรับผิด และให้ ค รับผิดได้ไม่จำกัด หลังจากห้างฯ ผิดนัด ตามมาตรา ๑๐๗๐ เป็นกรณีมาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง ถ้าห้างฯ ไม่ให้สัตยาบัน ไม่ใช่กรณี มาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง ไม่ผูกพันห้างฯ ต้องเรียกให้ ค รับผิดเป็นการ ส่วนตัว ตามมาตรา ๗๗ ประกอบมาตรา ๘๒๓ วรรคสอง

ตัวอย่าง ๒

ถ้า ค หุ่นส่วนจำกัดความรับผิด ไปซื้อเครื่องหวายจากบุคคลภายนอก มาจำหน่าย โดยผลการ ห้างให้สัตยาบันไม่ได้เพราะอยู่นอกขอบ วัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖๖ ต้องเรียกให้ ค รับผิดเป็นการส่วนตัว

ตัวอย่าง ๓

ถ้า ค ได้รับมอบอำนาจจากห้างเป็นตัวแทนไปซื้อเนื้อไก่จาก บุคคลภายนอก การดังกล่าวผูกพันห้าง ตามหลักตัวแทน มาตรา ๘๒๐ แต่ยังถือว่า ค สอดเข้าจัดการงาน บุคคลภายนอกเรียกให้ห้างรับ ผิด และให้ ค รับผิดได้ไม่จำกัด หลังจากห้างฯ ผิดนัด ตามมาตรา ๑๐๗๐ เป็นกรณีมาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง

ฎ.๒๐๖๖/๒๕๔๕

จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการต้องรับผิดชอบร่วมกับห้างหุ้นส่วนจำกัด
จำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบแต่
เป็นผู้ติดต่อส่งสินค้าไปยังต่างประเทศและได้รับมอบอำนาจจากจำเลยที่
๑ ให้ส่งจ่ายเช็คได้ ทั้งจำเลยที่ ๓ ยังได้ทำบันทึกความเข้าใจ พร้อม
ประทับตราสำคัญของจำเลยที่ ๑ ด้วย โดยทำในนามของจำเลยที่ ๑ ถือ
ได้ว่าจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบสอดเข้าไป
เกี่ยวข้องจัดการงานของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๓ จึงต้องรับผิดชอบร่วมกับ
จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่อโจทก์โดยไม่จำกัดจำนวนตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๘๘ วรรคหนึ่ง

-หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบไม่อาจสอดเข้าจัดการงานของห้างได้
ดังนั้น **มาตรา ๑๐๘๓ จึงไม่ให้ลงหุ้นเป็นแรงงาน**

“การลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบนั้น ท่าน
ว่าต้องให้ลงเป็นเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่น ๆ”

- แต่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบสามารถเป็นผู้ชำระบัญชีของ
ห้างได้ ไม่ถือว่าสอดเข้าจัดการงานของห้าง เพราะการชำระบัญชีเกิดขึ้น
หลังจากห้างเลิกกันแล้ว ตาม**มาตรา ๑๐๘๙**

“ผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบนั้นจะตั้งให้เป็นผู้ชำระ
บัญชีของห้างหุ้นส่วนก็ได้”

- เนื่องจากหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบไม่มีสิทธิจัดการงานของห้าง จึงย่อมไม่สามารถทราบถึงสภาพหรือลักษณะการประกอบธุรกิจของห้าง ดังนั้น แม้ว่าจะทำการค้าในลักษณะเดียวกันกับห้างหุ้นส่วนจำกัด ก็ไม่ทำให้ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัดเสียเปรียบ มีสิทธิค้าขายแข่งกับห้างได้ ตามมาตรา ๑๐๙๐

“ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบจะประกอบการค้าขายอย่างใดๆ เพื่อประโยชน์ตนหรือเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกก็ได้ แม้ว่าการงานเช่นนั้นจะมีสภาพเป็นอย่างไรก็ตามก็เป็นการค้าขายของห้างหุ้นส่วนก็ไม่ห้าม”

๔.๒ ห้ามเอาชื่อหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบเรียกขานระคนเป็นชื่อห้าง

“มาตรา ๑๐๘๑ ห้ามมิให้เอาชื่อของผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความ
รับผิดชอบมาเรียกขานระคนเป็นชื่อห้าง”

ชื่อจริงหรือชื่อสกุล แต่ไม่รวมถึงส่วนหนึ่งของชื่อ
เมื่อนำมาใช้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของชื่อห้างก็มีชอบ

- ไม่รวมถึงชื่อของบุคคลภายนอก และบุคคลภายนอกไม่ต้อง
รับผิดชอบ โดยมาตรา ๑๐๕๔ ไม่นำมาใช้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด

- ผลของการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๘๑ หุ้่นส่วนจำกัดความรับผิดชอบที่ยินยอมให้เอาชื่อมาตั้งเป็นชื่อห้าง ย่อมต้องรับผิดชอบโดยไม่จำกัดเสมือนเป็นหุ้่นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบ ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๐๘๒

“**มาตรา ๑๐๘๒** ถ้าผู้เป็นหุ้่นส่วนจำกัดความรับผิดชอบคนใด ยินยอมโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายให้ใช้ชื่อของตนระคนเป็นชื่อห้างไซ้ร้ ท่านว่าผู้เป็นหุ้่นส่วนคนนั้นจะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเสมือนดังว่าเป็นหุ้่นส่วนจำกัดความรับผิดชอบฉะนั้น

แต่ในระหว่างผู้เป็นหุ้่นส่วนกันเองนั้น ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้่นส่วนเช่นนี้ ท่านให้คงบังคับตามสัญญาหุ้่นส่วน”

- การยินยอมอาจโดยชัดแจ้งด้วยวาจาหรือกิริยา หรือโดยปริยาย เช่น ไม่คัดค้าน ที่ตกลงกันให้ใช้ชื่อตน
- ไม่จำเป็นว่าบุคคลภายนอกต้องรู้หรือไม่รู้ว่าเป็นหุ้นส่วนจำกัด
ความรับผิด
- ระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกัน คงรับผิดไม่เกินส่วนที่ตนรับว่า
จะลงหุ้น ตามมาตรา ๑๐๗๗ (๑) และมาตรา ๑๐๘๒

๔.๓ ทุน (หุ้น) ของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดเป็นหลักประกันการชำระหนี้

- เหตุผล เจ้าหนี้ต้องได้รับชำระหนี้ก่อนหุ้นส่วนได้รับคืนทุนเมื่อห้างเลิก เพื่อป้องกันไม่ให้หุ้นส่วนทำให้ทุนของห้างลดน้อยลง จึงต้องมีกฎหมายบัญญัติหลักการนี้ ส่วนหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ไม่ต้องมีบทบัญญัติดังกล่าว เพราะต้องรับผิดโดยไม่จำกัดจำนวนเมื่อห้างไม่ชำระหนี้อยู่แล้ว ตามมาตรา ๑๐๗๗ (๒) ๑๐๗๐ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

- นำมาซึ่ง (๑) กรณีมาตรา ๑๐๘๔ และ (๒) กรณีมาตรา ๑๐๘๕

(๑) การจ่ายเงินปันผลหรือดอกเบียให้แก่หุ้นส่วนจำกัด
ความรับผิดชอบเป็นการจ่ายจากเงินกำไร ตามตรา ๑๐๘๔ วรรคหนึ่ง

- “กำไร” หมายถึงกำไรสะสม คือ จำนวนทรัพย์สินทั้งหมด หัก
หนี้และส่วนลงหุ้นทั้งหมด ซึ่งไม่ใช่เพียงรอบปีบัญชีล่าสุด แต่ต้องดูทุก
รอบปีบัญชีย้อนหลังจนถึงปัจจุบัน

- “เงินปันผล” หมายถึง เงินที่บรรดาหุ้นส่วนตกลงแบ่งจาก
ทรัพย์สินของห้างเพื่อคืนแก่หุ้นส่วน

- “ดอกเบีย” ข้อตกลงพิเศษระหว่างหุ้นส่วนว่าในแต่ละปีต้อง
จ่ายดอกเบียให้แก่หุ้นส่วนที่ลงหุ้นด้วยเงินสด (เป็นการสร้างแรงจูงใจให้
ลงหุ้นด้วยเงินสด)

- ดังนั้น หากห้างไม่มีเงินกำไรสะสม ย่อมไม่สามารถจ่ายเงินปันผลหรือดอกเบียแก่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดจากเงินส่วนอื่นได้ เพราะจะทำให้ทุนของห้างซึ่งเป็นหลักประกันชำระหนี้ลดน้อยลง อันจะทำให้ผู้เป็นเจ้าของนี้เสียเปรียบ

- ถ้าห้างขาดทุนจนทุนลดน้อยลง ห้ามแบ่งเงินปันผลหรือดอกเบียแก่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด จนกว่าทุนที่ขาดได้คืนมาเต็มจำนวน **ดูมาตรา ๑๐๘๔ วรรคสอง** มิฉะนั้นจะเป็นการคืนทุนทางอ้อมแก่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ขัดกับหลักที่ว่าหนีย่อมได้คืนก่อนทุน

- ถ้าได้รับเงินปันผลหรือดอกเบีย้ไปตามมาตรา ๑๐๘๔ โดย
สุจริตไม่ต้องคืน ตามมาตรา ๑๐๘๔ วรรคสาม

- ถ้าได้รับเงินปันผลหรือดอกเบีย้ไปตามมาตรา ๑๐๘๔ โดยไม่
สุจริต ห้างเรียกคืนได้ ถ้าห้างไม่เรียก ต่อมาห้างเลิกกัน เจ้าหนี้เรียกให้
หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบเอาเงินนั้นมาชำระแก่เจ้าหนี้ได้ ตามมาตรา

๑๐๙๕ วรรคสอง (๓)

“ เมื่อห้างหุ้นส่วนนั้นได้เลิกกันแล้ว เจ้าหนี้ของห้างมีสิทธิ
ฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบได้เพียงจำนวนดังนี้ คือ .
. . (๓) จำนวนเงินปันผลและดอกเบีย้ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้รับไปแล้วโดย
ทุจริตและฝ่าฝืนต่อบทมาตรา ๑๐๘๔”

- หลักการตามมาตรา ๑๐๘๔ ไม่ใช้กับหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด
ดังนั้น ข้อตกลงให้จ่ายเงินปันผลหรือดอกเบี้ยแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัด
ความรับผิดนั้นสามารถใช้ได้ แม้ห้างจะไม่มีกำไรก็ตาม เนื่องจากหุ้นส่วนไม่
จำกัดความรับผิดจะต้องรับผิดในหนี้ของห้างโดยไม่จำกัด ดังนั้น การจ่ายเงิน
ให้กับหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดจึงไม่เป็นการทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ

ตัวอย่างที่ ๑

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด เมื่อเริ่มประกอบกิจการ ห้างมีทรัพย์สิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท โฉนดทั้งสามคนลงหุ้นเป็นเงินคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และเงินที่กู้จาก ง ๓๐๐,๐๐๐ บาท

ปีแรก ทรัพย์สินเพิ่มเป็น ๙๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักหนี้และส่วนลงทุน เท่ากับว่าในปีแรกห้างมีกำไร ๓๐๐,๐๐๐ บาท ทุกคนตกลงนำทรัพย์สินดำเนินกิจการในปีบัญชีที่ ๒

ปีที่สอง ทรัพย์สินเพิ่มเป็น ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท แสดงว่ามีกำไรสะสมรวม ๖๐๐,๐๐๐ บาท ทุกคนตกลงนำทรัพย์สินดำเนินกิจการในปีบัญชีที่ ๓

ปีที่สาม ห้างขาดทุน ทรัพย์สินลดลงเหลือ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แม้ว่าจะขาดทุน แต่ห้างยังมีกำไรสะสมอยู่ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

ตามมาตรา ๑๐๘๔ วรรคหนึ่งที่กำหนดการแบ่งเงินปันผลหรือดอกเบี้ยจะทำได้ต่อเมื่อห้างมีกำไร (ซึ่งหมายถึงกำไรสะสม) ห้างยังมีกำไรสะสมอยู่ ๔๐๐,๐๐๐ บาท สามารถแบ่งผลกำไรให้ ค หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบได้

ตัวอย่างที่ ๒

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด เมื่อเริ่มประกอบกิจการ ห้างมีทรัพย์สิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท โดนทั้งสามคนลงหุ้นเป็นเงินคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และเงินที่กู้จาก ง ๓๐๐,๐๐๐ บาท

ปีแรก ทรัพย์สินเพิ่มเป็น ๗๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อหักหนี้และส่วนลงทุนเท่ากับว่าในปีแรกห้างมีกำไร ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทุกคนตกลงนำทรัพย์สินดำเนินกิจการในปีบัญชีที่ ๒

ปีที่สอง ทรัพย์สินลดลงเหลือ ๔๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าห้างชำระบัญชี ง ย่อมมีสิทธิ์ได้รับชำระหนี้ก่อน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลืออีก ๑๐๐,๐๐๐ บาทจึงจะสามารถนำไปเฉลี่ยคืนทุนแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนได้

เมื่อเงินดังกล่าวไม่พอค้ำหุ้น หุ้นส่วนจึงต้องเฉลี่ยรับส่วนที่ขาดทุนตาม ส่วนลงหุ้น ตามมาตรา ๑๐๖๓ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐

ดังนั้น กรณีนี้ ห้างจะจ่ายเงินปันผลแก่ ค มิได้ ตามมาตรา ๑๐๘๔ วรรคสอง เนื่องจากถือเป็นการค้ำหุ้นทางอ้อมให้แก่หุ้นส่วน จำกัดความรับผิด อาจทำให้เจ้าหนี้เสียหาย

- แต่ถ้าในปีที่สอง มีการแบ่งเงินปันผลให้แก่หุ้นส่วนคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท ทำให้ทรัพย์สินของห้างลดเหลือเพียง ๒๕๐,๐๐๐ บาท เจ้าหนี้ยอมเสียหายเพราะมิได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน (๓๐๐,๐๐๐ บาท) การจ่ายเงินปันผลให้แก่ ค ขัดต่อมาตรา ๑๐๘๔ วรรคสอง แต่ หาก ค รับเงินโดยสุจริต ไม่ทราบที่ห้างขาดทุนอยู่ ก็ไม่ต้องคืนเงินแก่ ห้าง ตามมาตรา ๑๐๘๔ วรรคสาม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๖๘/๒๕๕๗

การแบ่งเงินปันผลกำไรให้ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบ เป็นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๘๔ ส่วนจะมีการแบ่งกันเมื่อใด อย่างไร ย่อม เป็นไปตามสัญญาห้างหุ้นส่วน หากสัญญาห้างหุ้นส่วนไม่กำหนดไว้ก็ย่อม เป็นไปตามที่หุ้นส่วนผู้จัดการผู้มีอำนาจเห็นสมควร และถ้าหากผู้เป็นหุ้นส่วน ตกลงกันไม่ได้ในเรื่องการจ่ายเงินปันผลและมีเหตุให้เลิกห้างหุ้นส่วน ผู้เป็น หุ้นส่วนนั้นอาจร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเลิกห้างหุ้นส่วนและชำระบัญชีต่อไป

(๒) หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอก เท่าที่แสดงออกว่าลงหุ้นมากกว่าความเป็นจริง ตามมาตรา ๑๐๘๕

“ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดได้แสดงด้วย จดหมายหรือใบแจ้งความหรือด้วยวิธีอย่างอื่นให้บุคคลภายนอก ทราบว่าตนได้ลงหุ้นไว้มากกว่าจำนวนซึ่งได้จดทะเบียนเพียงใด ท่าน ว่าผู้นั้นจะต้องรับผิดเท่าถึงจำนวนเพียงนั้น”

ดูตัวอย่าง

ตัวอย่าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด มี ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัด
ความรับผิด และ ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ทุกคนลงหุ้นคนละ
๑๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ค แสดงออกอย่างชัดเจนว่าตนถือหุ้นในห้าง
๒๐,๐๐๐ บาท ทำให้ ง เข้าใจผิดและตกลงทำสัญญากับห้าง ๔๐,๐๐๐
บาท

ง สามารถเรียกให้ ค ชำระหนี้ให้แก่ตนได้จำนวน ๒๐,๐๐๐
บาทตามที่ ค แสดงออกตามมาตรา ๑๐๘๕ เมื่อ ค รับผิดต่อ ง ไปแล้ว
ย่อมเข้ารับช่วงสิทธิ ตามมาตรา ๒๒๙ (๓) และมีสิทธิเรียกร้องเอา กับ ก
และ ข หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดคนละ ๕,๐๐๐ บาทได้

๔.๔ คุณสมบัติของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดไม่เป็นสาระสำคัญ

- เหตุผล รับผิดจำกัด สิทธิหน้าที่จำกัด การเป็นหุ้นส่วนไม่เป็นการเฉพาะตัว สาระสำคัญอยู่ที่เงินหรือทรัพย์สินที่ลงหุ้น นำมาซึ่งผล ๒ ประการ

(๑) โอนหุ้นให้บุคคลอื่นได้โดยไม่ต้องรับความยินยอมของหุ้นส่วนอื่น ตามตรา ๑๐๙๑ “ผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดจะโอนหุ้นของตนปราศจากความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นๆ ก็โอนได้”

- เปรียบเทียบกับหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ซึ่งนำมาตรา ๑๐๓๒ และ ๑๐๔๐ ในห้างหุ้นส่วนสามัญมาใช้ ตามมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง การโอนหุ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาจัดตั้งห้าง และเป็นการชักนำบุคคลภายนอกเข้ามาเป็นหุ้นส่วน ต้องได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนอื่น

ฎ.๕๕๖๒/๒๕๓๘

หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบหุ้นให้บุคคลภายนอกโดยไม่ได้รับความ
ยินยอมจากผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นไม่ได้ แต่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดอาจโอน
หุ้นให้แก่บุคคลภายนอกได้โดยลำพัง ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้
เป็นหุ้นส่วนคนอื่น เพราะมีสิทธิ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจำกัด
คุณสมบัติของหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดจึงมิใช่สาระสำคัญ และการเป็น
หุ้นส่วนจำพวกดังกล่าวไม่เป็นการเฉพาะตัว ทั้งการโอนหุ้นดังกล่าวก็หา
ใช่การเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาเดิมแห่งห้างหุ้นส่วนหรือประเภทแห่ง
กิจการตาม ป.พ.พ.มาตรา ๑๐๓๒ ไม่

- การโอนหุ้นไม่มีแบบ สมบูรณ์โดยการแสดงเจตนา แต่ต้อง
เปลี่ยนแปลงทางทะเบียนก่อนจึงจะใช้ยื่นบุคคลภายนอกได้

ตัวอย่าง

ห้างมี ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด และ ค เป็นหุ้นส่วน
จำกัดความรับผิด ลงหุ้นคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ชำระส่วนลงหุ้น
เพียง ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ค ขายหุ้นให้แก่ ง แต่มีได้จดทะเบียน
เปลี่ยนแปลง เมื่อห้างเลิกกัน เจ้าหนี้ของห้างมาเรียกให้ ค ชำระส่วนลง
หุ้น ๕๐,๐๐๐ บาทที่ค้างชำระอยู่ตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคสอง (๑) ค
จะไม่ชำระส่วนลงหุ้นโดยเกี่ยงให้เจ้าหนี้ไปบังคับเอาแก่ ง อ้างว่าขายหุ้น
แก่ ง ไปแล้วมีได้ เพราะการขายหุ้นยังมีได้จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงตัวผู้
เป็นหุ้นส่วน จึงยกขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกไม่ได้

(๒) หุ้่นส่วนจำกััดความรับผิิต ตาย ลั้มละลาาย ไร้
ความสามารถ ห้างไม่เล็ีกกัน มาตรา ๑๐๙๒

“การที่ผู้เป็นหุ้่นส่วนจำพวกจำกััดความรับผิิตตายก็ดี ลั้มละลาาย
หรือตกเป็นคณไร้ความสามารถก็ดี หาเป็นเหตุให้ห้างหุ้่นส่วนจำกััดต้อง
เล็ีกกันไม่ เว้นแต่จะไ้มีข้อสัญญากันไว้เป็นอย่างอื่น”

****เปรียบเทียบกับหุ้่นส่วนไม่จำกััดความรับผิิต ซึ่งนำมาตรา ๑๐๕๕
(๕) ในห้างหุ้่นส่วนสามัญมาใช้ ตามมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง ห้างเล็ีก
กัน

- กรณีตาย ทายาทต้องเข้าเป็นหุ้นส่วนแทนที่ เว้นแต่มีข้อ
สัญญาอย่างอื่น ฎมาตรา ๑๐๙๓ กรณีล้มละลาย จพท. นำหุ้นขาย
ทอดตลาด ฎมาตรา ๑๐๙๔ ผู้ซื้อหุ้นเข้าเป็นผู้ถือหุ้นแทน กรณีเป็นใคร
ความสามารถ ผู้อนุบาลเข้าทำนิติกรรมแทน

๔.๕ เจ้าหนี้ของห้างจะฟ้องหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดได้ต่อเมื่อห้างเลิกกัน ตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคหนึ่ง

- นอกจากจะฟ้องได้ต่อเมื่อห้างเลิกแล้ว เจ้าหนี้ของห้างยังถูกจำกัดให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินเฉพาะตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคสอง

“เจ้าหนี้ของห้างมีสิทธิฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดได้เพียงจำนวนดังนี้ คือ (๑) จำนวนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนเท่าที่ยังค้างส่งแก่ห้างหุ้นส่วน (๒) จำนวนลงหุ้นเท่าที่ผู้เป็นหุ้นส่วนได้ถอนไปจากสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน (๓) จำนวนเงินปันผลและดอกเบี้ยซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้รับไปแล้วโดยทุจริตและฝ่าฝืนต่อบทมาตรา ๑๐๘๔”

ตัวอย่าง ห้างมี ก และ ข เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด และ ค เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ลงหุ้นคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ชำระส่วนลงหุ้นแล้วคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท ค ได้ถอนทุนคืน ๒๐,๐๐๐ บาท และ ค ได้รับเงินปันผลที่จ่ายขณะห้างขาดทุนไปโดยทุจริตอีกจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

ตราบไต่ที่ห้างยังไม่เลิกกัน เจ้าหนี้ของห้างไม่มีสิทธิเรียกให้ ค หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดต้องรับผิดในหนี้ของห้าง ตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคหนึ่ง หากห้างเลิกเจ้าหนี้ของห้างจะใช้สิทธิเรียกร้องให้ ค รับผิดได้เฉพาะทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๙๕ วรรคสองเท่านั้น

(๑) บังคับเอาแก่ส่วนลงหุ้นที่นาย ค. ยังค้างชำระอยู่ ๕๐,๐๐๐ บาท

(๒) หากยังไม่พอชำระหนี้ก็จะเรียกเงินส่วนที่ ค ถอนทุนคืนไป ๒๐,๐๐๐ บาท

(๓) หากยังไม่พออีกก็บังคับเอาจากเงินปันผลที่ ค รับไว้โดยทุจริตและฝ่าฝืนต่อมาตรา ๑๐๘๔ จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

สรุป มีเพียงบางกรณีที่หุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ต้องรับผิดไม่จำกัด หรือรับผิดเกินส่วนที่ตนลงหุ้น เช่น

- (๑) ก่อนหน้าจดทะเบียนห้าง ตามมาตรา ๑๐๗๗ และ ๑๐๗๙
- (๒) ยอมให้ใช้ชื่อระคนชื่อห้าง ตามมาตรา ๑๐๘๑ และ ๑๐๘๒
- (๓) แสดงว่าลงหุ้นมากกว่าเป็นจริง ตามมาตรา ๑๐๘๕
- (๔) สอดเข้าไปจัดการงานของห้าง ตามมาตรา ๑๐๘๘

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๗๑/๒๕๖๐

เมื่อหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบ ห้างหุ้นส่วนจำกัดย่อม
เลิกกันตาม ตามมาตรา ๑๐๕๕(๕) ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ แต่หุ้นส่วนที่
ยังคงอยู่อาจตกลงให้ห้างยังคงอยู่ต่อไป โดยรับทายาทของหุ้นส่วนที่ตาย
เข้ามาเป็นหุ้นส่วนแทนได้

มาตรา ๑๐๗๒ ถ้าห้างหุ้นส่วนซึ่งจดทะเบียนยังมีได้เลิกกันตราบ
ไต เจ้าหนี้ของผู้เป็นหุ้นส่วนเฉพาะตัวยอมใช้สิทธิได้แต่เพียงในผลกำไร
หรือเงินซึ่งห้างหุ้นส่วนค้างชำระแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนนั้นเท่านั้น ถ้าห้าง
หุ้นส่วนนั้นเลิกกันแล้วเจ้าหนี้ยอมใช้สิทธิได้ตลอดจนถึงหุ้นของผู้เป็น
หุ้นส่วนคนนั้นอันมีในสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน

ห้างหุ้นส่วนจำกัดเมื่อได้จัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนแล้วย่อมมีฐานะ
เป็นนิติบุคคลต่างหากจากจำเลยและผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่น ๆ ที่ดินซึ่งมีห้างเป็น
ผู้ถือกรรมสิทธิ์จึงเป็นทรัพย์สินของห้างโดยตรง จำเลยซึ่งเป็นหุ้นส่วนที่นำเงิน
ไปลงทุนในห้างนั้นจะมีสิทธิ์ก็แต่เพียงสิทธิ์ในความเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน
จำกัดซึ่งจะมีมูลค่าเท่าใดจะต้องพิจารณาถึงทรัพย์สินและหนี้สินของห้าง
หุ้นส่วนจำกัดทั้งหมด ประกอบกับเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายได้กำหนดไว้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๖๖๙/๒๕๕๙

มาตรา ๑๑๒๘ อันว่าหุ้นนั้นยอมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมของบริษัท เว้นแต่เมื่อเป็นหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นซึ่งมีข้อบังคับของบริษัทกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มีข้อบังคับของบริษัท จำกัดการโอนหุ้นไว้ ต่อมาผู้ถือหุ้น ได้โอนหุ้นให้แก่ผู้รับโอน โดยไม่ตรงตามข้อบังคับ ผู้รับโอนไม่อาจใช้สิทธิใด ๆ ในฐานะผู้ถือหุ้นได้

มาตรา ๑๑๖๗ ความเกี่ยวพันกันในระหว่างกรรมการและบริษัทและบุคคลภายนอกนั้น ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่าด้วยตัวแทน

มาตรา ๘๒๐ ตัวการย่อมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลายอันตัวแทนหรือตัวแทนช่วงได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน

เมื่อกรรมการจัดการตามวัตถุประสงค์บริษัท กรรมการหลุดพ้นความรับผิดชอบตัว บริษัทฯ ต้องรับผิดชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๓๑/๒๕๕๔

จำเลยที่ ๑ เป็นบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการ โจทก์ สั่งซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๑ โดยชำระเงินมัดจำร้อยละ ๒๐ ของราคาสินค้าให้แก่จำเลยที่ ๑ แต่จำเลยที่ ๑ ผิดสัญญาไม่ส่งมอบสินค้าและไม่คืนเงินมัดจำ แม้ในการติดต่อซื้อขายสินค้ากับโจทก์ โจทก์ติดต่อผ่านจำเลยที่ ๒ โดยการส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งข้อความดังกล่าว **ไม่ได้อ้างถึงจำเลยที่ ๑** แต่ข้อความดังกล่าวจำเลยที่ ๒ เขียนเพื่อแจ้งรายละเอียดของวันเวลาตามแผนการผลิตสินค้า และนัดโจทก์มาเยี่ยมชมโรงงาน ซึ่งล้วนเกี่ยวกับสินค้าที่โจทก์สั่งซื้อจากจำเลยที่ ๑ ทั้งสิ้น ไม่ปรากฏข้อความตอนใดที่แสดงว่าจำเลยที่ ๒ กระทำไปในฐานะส่วนตัว อีกทั้งหลักฐานการโอนเงินก็เป็นชื่อบัญชีของจำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเงิน พยานหลักฐานของโจทก์จึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๒ ทำสัญญาซื้อขายสินค้าที่พิพาทกับโจทก์ในฐานะส่วนตัว จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓๒/๒๕๕๗

มาตรา ๑๑๖๒ กรรมการคนหนึ่งคนใดจะนัดเรียกให้ประชุมกรรมการเมื่อใดก็ได้

มาตรา ๑๑๖๐ กรรมการจะวางกำหนดไว้ก็ได้ว่า จำนวนกรรมการเข้าประชุมกี่คนจึงจะเป็นองค์ประชุมทำกิจการได้ ถ้าและมีได้กำหนดไว้ตั้งนั้นไซ้ (เมื่อจำนวนกรรมการเกินกว่าสามคน) ท่านว่าต้องมีกรรมการเข้าประชุมสามคนจึงจะเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๑๑๕๙ ในจำนวนกรรมการนั้น แม้ตำแหน่งจะว่างไปบ้าง กรรมการที่มีตัวอยู่ก็ย่อมทำกิจการได้ แต่ถ้าในเวลาใดจำนวนกรรมการลดน้อยลงกว่าจำนวนอันจำเป็นที่จะเป็นองค์ประชุมได้ตลอดเวลาเช่นนั้น กรรมการที่มีตัวอยู่ย่อมทำกิจการได้เฉพาะแต่ในเรื่องที่จะเพิ่มกรรมการขึ้นให้ครบจำนวนหรือนัดเรียกประชุมใหญ่ของบริษัทเท่านั้น จะกระทำการอย่างอื่นไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓๒/๒๕๕๗

ตำแหน่งประธานกรรมการของจำเลยที่ ๑ วางลง จึงไม่มีประธานกรรมการของจำเลยที่ ๑ ที่จะนัดเรียกประชุมกรรมการ จึงมีเหตุขัดข้องที่ไม่อาจดำเนินการตามข้อบังคับที่ระบุว่าให้ประธานกรรมการเป็นผู้นัดเรียกประชุมกรรมการ ตามข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ข้อ ๒ ระบุให้เอาบทบัญญัติในป.พ.พ. ว่าด้วยบริษัทจำกัดเป็นข้อบังคับของบริษัท ซึ่งมาตรา ๑๑๖๒ บัญญัติว่า กรรมการคนหนึ่งคนใดจะนัดเรียกให้ประชุมกรรมการเมื่อใดก็ได้ การที่จำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนจำเลยที่ ๑ ได้นัดเรียกประชุมกรรมการจึงเป็นไปตามข้อบังคับแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๕๙๒/๒๕๕๙

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๕ วรรคแรก (คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ให้ลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งคราวก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน) มุ่งประสงค์ให้มีการแจ้งให้ผู้ถือหุ้นของบริษัททราบล่วงหน้าก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน โดยมีได้บังคับว่าต้องส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถึงผู้ถือหุ้นก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน ผู้คัดค้านส่งคำบอกกล่าวเชิญประชุมทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังต่างประเทศให้ผู้ร้องเป็นเวลาก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน จึงเป็นการชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๗๖/๒๕๕๙

เมื่อบริษัท ช. ได้ส่งคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทางไปรษณีย์ไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน โดยชอบแล้ว แม้บริษัท ช. จะลงพิมพ์โฆษณาคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทางหนังสือพิมพ์ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน ซึ่งไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๗๕ วรรคหนึ่ง ก็ตาม

แต่บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งประสงค์ให้มีการแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้าว่าบริษัทจะได้จัดให้มีการประชุมใหญ่ในกิจการใด ที่ใด เมื่อใด เพื่อผู้ถือหุ้นจะได้มีโอกาสเตรียมตัวสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ เมื่อผู้คัดค้านที่ ๑ ในฐานะผู้ถือหุ้นของบริษัท ช. ได้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๗๔ วรรคสอง โดยได้ส่งคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทางไปรษณีย์แก่ผู้ถือหุ้นโดยชอบ เป็นที่เห็นได้ว่าผู้ถือหุ้นทุกคนทราบกำหนดวันนัดประชุมใหญ่แล้ว และผู้ร้องได้มอบฉันทะให้ตัวแทนผู้ร้องเดินทางไปร่วมประชุมใหญ่ด้วย ต้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้แจ้งนัดประชุมใหญ่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๗๕ แล้ว ย่อมถือได้ว่า การส่งคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ของบริษัท ช. ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของบริษัทแล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๑๒๗/๒๕๕๙

ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงวาระการประชุมวาระที่ ๓ จากเดิมที่ว่า "พิจารณาการแต่งตั้งกรรมการแทนกรรมการที่ออกตามวาระและกำหนดอำนาจกรรมการ" เป็นว่า "พิจารณาแต่งตั้งกรรมการแทนกรรมการที่ออกตามวาระ **และแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติม** และกำหนดอำนาจกรรมการ" การประชุมที่เพิ่มเติมเป็นวาระการประชุมที่กำหนดเร่งด่วนกะทันหัน มิได้เป็นวาระที่กำหนดไว้ในสำเนาหนังสือเชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้น จึงเป็นวาระการประชุมที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง ที่ว่า *คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ นั้น ให้ระบุสถานที่วัน เวลาและสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน* เมื่อมีการประชุมตามวาระนั้นและมีมติแต่งตั้งกรรมการใหม่ จึงเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ที่เกิดจากการประชุมใหญ่ที่ได้มีการนัดเรียกประชุมฝ่าฝืน ป.พ.พ.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๑๒๗/๒๕๕๙

แม้ในสำเนาหนังสือเชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้นจะกำหนดวาระการประชุมวาระที่ ๖ ว่าพิจารณาเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี) ไว้ด้วยก็ตาม ที่ประชุมใหญ่ก็ไม่อาจอ้างวาระดังกล่าวเพื่อให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาเรื่องแต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมได้เนื่องจากวาระการประชุมที่ว่า พิจารณาเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี) ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ใช่สาระสำคัญของการบริหารกิจการบริษัทแต่เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย สัพเพเหระมากกว่าที่สามารถหยิบยกขึ้นพิจารณาได้ทันทีโดยไม่ต้องอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดล่วงหน้า มติของที่ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นเฉพาะในส่วนที่แต่งตั้งกรรมการเพิ่มเติมขึ้นมานั้นเป็นมติของที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๙๕ แล้ว มติที่ประชุมใหญ่จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๑๓/๒๕๖๐

เมื่อพิจารณาสำเนาหนังสือขอเชิญประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ แล้ว เห็นได้ว่า ได้ระบุถึงสภาพแห่งกิจการหรือเรื่องสำคัญที่จะให้ที่ประชุมพิจารณาและลงมติเพียง ๓ เรื่อง โดยระบุไว้เป็นวาระที่ ๑ ถึงที่ ๓ ไม่มีวาระเรื่องการพิจารณาถอดถอนกรรมการของจำเลยที่ ๑ ส่วนวาระที่ ๔ ระบุว่าพิจารณาเรื่องอื่น (ถ้ามี) นั้น ไม่เป็นการระบุถึงสภาพกิจการหรือเรื่องสำคัญที่จะให้ที่ประชุมพิจารณาลงมติ ทั้งผู้ถือหุ้นไม่มีโอกาสเตรียมตัวที่จะมาสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นได้เนื่องจากไม่ทราบว่าจะมีการพิจารณาเพื่อลงมติในเรื่องใดบ้าง หรือกล่าวได้ว่าวาระการประชุมเรื่องอื่น ๆ นั้นเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๑๓/๒๕๖๐

ซึ่งในเรื่องการถอดถอนกรรมการบริษัทนั้น ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๕๑ ได้กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เท่านั้นที่จะถอดถอนได้ แสดงว่าเรื่องการถอดถอนกรรมการบริษัทเป็นเรื่องสำคัญ และเห็นได้ว่าเป็นการกระทบต่อส่วนได้เสียของผู้ถือหุ้นเนื่องจากเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอำนาจบริหารกิจการและดูแลผลประโยชน์แทนตน ผู้ถือหุ้นจึงชอบที่จะได้รับทราบโดยการแจ้งถึงเรื่องดังกล่าวล่วงหน้าเพื่อได้เตรียมตัวก่อนเข้าร่วมพิจารณาในที่ประชุม การที่ที่ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นได้พิจารณาและลงมติให้ถอดถอนใจท์ก็ออกจากการเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑ ในวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ โดยไม่มีวาระเรื่องการถอดถอนใจท์ดังกล่าวในคำบอกกล่าวเรียกประชุม เป็นการพิจารณาและลงมติ นอกวาระหรือเรื่องที่กำหนดไว้ จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๑๑๗๕ วรรคสอง)

คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๐๗๔/๒๕๖๐

การประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเป็นการร่วมปรึกษาหารือซึ่งที่ประชุมจะต้องมีบุคคลอย่างน้อยสองคนเป็นผู้เข้าร่วมประชุม หากใช้เพียงคนเดียว จะทำการประชุมได้โดยลำพังไม่

การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทผู้คัดค้านมี ว. ผู้รับมอบฉันทะของ ง. เป็นผู้ถือหุ้นที่มาประชุมเพียงคนเดียว แม้ ง. ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของหุ้นทั้งหมด แต่ผู้ถือหุ้นเพียงคนเดียวย่อมไม่อาจดำเนินการประชุมและมีมติใดๆตามกฎหมายได้

การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นและการลงมติจึงเป็นไปโดยฝ่าฝืนและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ร้องในฐานะผู้ถือหุ้น มีสิทธิที่จะร้องขอให้ศาลเพิกถอนมติที่ประชุมได้

ให้ดูมาตรา ๑๑๗๑ ๑๑๗๘ ๑๑๘๐ ๑๑๙๐